

Het luisteren organiseren

Léon Tambour (België)

Het zigeunerpastoraat legt terecht grote nadruk op het luisteren naar de ander. Dit luisteren hangt af van de beschikbaarheid van betrokken personen en gebeurt vaak spontaan, wanneer het moment zich voordoet.

Een interessante en inspirerende ervaring vond recent plaats in Nederland : **een georganiseerd luisteren**, dat plaats vond als deel van een bezinning in een broederlijke sfeer. Pater Jan van der Zandt, landelijke aalmoezenier, en Lydia Verhagen van het Missionair Service Centrum Tilburg dat banden heeft opgebouwd met Roma, hebben verschillende keren drie jonge volwassenen bijeengeroepen, om hen de kans te geven zich zonder omwegen en in alle vrijheid en 'waarachtig' te uiten. Het ging er vooral om dat zij zich gehoord en begrepen wisten... Het ging erom **het woord te geven aan hen die geen stem hebben, hen te bevestigen** in hun identiteit als Roma, zoals zij zijn, hen te tonen dat zij belangrijk zijn, en hen ook te tonen dat de Kerk het van belang vindt hen te ontvangen en zich solidair te tonen met hen. Opgemerkt moet worden dat zij zich in een bijzondere situatie bevinden, zodat dit initiatief meer dan gerechtvaardigd is.

Zij hebben in het Oosten geleefd, zij hebben hun land verlaten om na een moeilijk, chaotisch traject met omwegen te belanden in Nederland. Na allerlei misverstanden en valkuilen hebben zij een officiële status verkregen in Nederland waar zij zich nu hebben gevestigd. Maar zij zijn ondergedompeld in een integratietraject dat in hun ogen beperkend is en hun identiteit als zigeuners bedreigt. Het is een nieuwe vorm van isolement die soms verwarrend is. Dankzij het aandachtig en welwillend luisteren hebben zij zich kunnen uiten. Er is een duidelijke rode draad in hun getuigenissen : ze voelen zich verscheurd tussen een verleden waar hun 'zigeunerschap' vrijelijk kon worden beleefd en een heden die aanvoelt als een breuk. Zij vrezen een vorm van 'ontzigeunisering', een afstompen van hun traditionele waarden die zij ondanks alles willen doorgeven aan hun nakomelingen - op nieuwe manieren die zij met pijn en moeite zoeken. **Wat voor 'zigeunerschap' is nog mogelijk ?** Ze worstelen met allerlei vragen. Dit is voor hen een bron van zorgen. Te midden van allerlei onderwerpen die de revue passeerden tijdens de gesprekken, zoals familie, school, werk, armoede, schulden, geloof ... kwamen steeds weer de nostalgie terug naar een stukje van hun verleden en de angst voor de toekomst van hun zigeuner-zijn en hun bezorgdheid dat zij daar niet trouw aan zullen blijven ! *"Momenteel moeten we onze Roma cultuur beleven binnen een 'Gagdé' cultuur. Dat is niet goed voor ons." ... "Onze cultuur waarin we de ouderen onder onze hoede nemen zoals ons is geleerd door onze ouders, is niet langer mogelijk, nu ons inkomen geheel en al afhangt van de maatschappelijke hulp die we van de overheid ontvangen. Daar heb ik veel moeite mee ..."*

Dat deze zigeuners zijn uitgenodigd om hun gevoelens te uiten en deze dus beter te begrijpen; dat zij de zekerheid hebben gehad serieus genomen te worden en met respect en empathie te zijn gehoord, dat is zeker een belangrijke vrucht van de gesprekken geweest.

Maar dit initiatief heeft Kerk en samenleving ook verrijkt : een kleine, mooi uitgegeven en geïllustreerde brochure is gepubliceerd, natuurlijk met instemming van de betrokkenen ; zij baseert zich grotendeels op deze "verhalen uit het concrete leven", op een levendige en originele manier. Haar kracht bestaat eruit dat zij naar voren doet komen hoe **deze Roma zichzelf**, (en niet de journalisten of historici) vandaag de dag terugblikken op hun voorbije leven in het Oosten, hun lange en avontuurlijke migratie, de manier waarop zij zich hebben gevestigd in een nieuwe omgeving en vooral de vragen waar zij tegen aan lopen en hun verwachtingen voor hun toekomst.

Titel ervan is "Toen, nu en dan ?", 52 bladzijden, € 5,00 -. Ze kan worden besteld op het volgende adres : "Stichting Media PWN, Emmaplein 19 C, NL - 5211 VZ 's-Hertogenbosch

